

Masterclass

Ruimte in transitie.

Of we lokale producten willen kopen, een nieuw soort (thuis)werkplek verlangen of graag reizen in klimaat-neutraal vervoer – ruimte speelt een centrale rol in maatschappelijke transitie. In deze masterclass leer je als professional werkend aan publieke en private ruimte een plek te maken voor fundamentele verandering in jouw organisatie of werkveld.



Eerste hulp bij historische kanteling.

Energie, mobiliteit, zorg, arbeidsmarkt, de grondstof-economie: tal van maatschappelijke systemen hebben ons lang geholpen, maar lopen vast vandaag. Op verschillende van deze terreinen vinden er tegelijkertijd transities plaats: historische kantelingen, hopelijk richting een duurzamere samenleving.

Ruimte speelt een centrale rol in deze transities: denk aan het herdenken van publieke én private ruimte op weg naar een klimaatneutrale samenleving, slimme applicaties en nieuwe concepten in ziekenhuizen, woonzorgcentra en scholen, brownfieldontwikkeling voor lokale maakindustrie, en de introductie van kleinschalig (samen)wonen – er kan zo veel.

Deze onvermijdelijke transformaties kunnen gedwongen aanvoelen. In de dagdagelijkse praktijk van ondernemers, organisaties en overheden is het daarom noodzakelijk te reageren en anticiperen op die grote complexe veranderingen. Hierbij loop je tegen vragen op: Hoe kan ik de actuele, onstuimige ontwikkelingen beter begrijpen en hoe vind ik daarin mijn eigen rol? Hoe combineer ik visionaire ambities met korte termijn resultaat? En hoe weet ik technologische innovatie om te zetten tot een transformatieve innovatiekracht?

Antwoord op deze vragen is opeens dichtbij: de 6-daagse Masterclass Ruimte in Transitie is het eerste en enige programma rond dit thema in Vlaanderen.

De masterclass brengt een groep gedreven ondernemers, investeerders, ruimtelijke planners, beleidsmedewerkers en vernieuwers samen die vanuit hun organisatie de transitie willen ondersteunen, richting een duurzame toekomst.



“De klimaatwet in het Europees Parlement is gestemd, het kader is geschetst. Aan ons om vandaag de transitie naar de inclusieve wereld van morgen in te zetten. Een wereld waar we meer geven dan we nemen.”

Peter Garré
Managing Director Bopro

Masterclass met unieke leerdoelen.

Deelnemers leren richting geven aan het verduurzamen van maatschappelijke systemen, sectoren en gebieden. Het is onze bedoeling om te pijlen naar het ‘kantelaarspotentieel’ van deelnemers en verbinding te leggen tussen de verschillende invalshoeken (privaat, publiek, non-profit) op het werkveld. Zo leer je belangen alligneren, netwerken vormen en kritische massa opbouwen om maatschappelijke transitie te initiëren.

Al doende krijg je ervaring met de Transitie-Management-benadering en -methodiek, wissel je ervaringen uit met collega's en reflecteer je op persoonlijke en organisatorische rollen binnen transities. Aan de hand van theoretische kaders en inspirerende verhalen van koplopers, bieden we handvaten waarmee je aan de slag kunt met een eigen casus.



Tijdens deze masterclass ...



Ontwikkel je een kennisbasis van transitiedenken en transitie-management.



Doorzie je de rol van jouw organisatie in maatschappelijke transities.



Leer je een reflexieve houding aan om transitiegericht te interveniëren en bij te sturen.



Analyseer je de transitiedynamiek in je eigen sector en herken je patronen van onduurzaamheid.



Identificeer je relevante actoren en (machts-)relaties en initieer je nieuwe samenwerkingsvormen.



Leer je ruimte creëren voor fundamentele verandering in je eigen organisatie en werkveld.



“Transities zijn langdurige processen, waarbij het niet per se de vraag is of ze nodig zijn, maar juist hoe we ermee omgaan.”

Prof. Derk Loorbach
Director DRIFT

Voor wie verandering wil.

Deze masterclass is ontworpen voor architecten, ruimtelijke planners, vastgoedontwikkelaars, promotoren, beleidsmedewerkers, het management van logistieke, mobiliteits-, energie-, zorg- en nutsbedrijven, ... die vanuit hun dagelijkse praktijk met transitievraagstukken geconfronteerd worden. Deelnemers worden uitgedaagd om het thema 'ruimte' op te schudden en hierdoor nieuwe inzichten te verwerven.



Programma.

Dag 1

10/09/2021

Brussel - Maison de la Poste

Transities verkennen

We nemen de aftrap en doet dit door kennis te maken met elkaar aan de hand van het gekozen casuswerk.



Spreker:
Dirk Van de Poel

Transitie als organisatieprogramma

Als managing director van Bopro brengt Peter Garré een levend verhaal hoe je van transitie een organisatieprogramma maakt en wat dat betekent voor medewerkers, opdrachtgevers en partners. Vanuit de metafoor van 'the burning platform' en door het uitlichten van een praktijkcase geeft hij inzicht hoe ruimte kan worden gemaakt -letterlijk en figuurlijk bij vastgoedprojecten zodat duurzame waardecreatie centraal komt te staan.



Spreker:
Peter Garré

Gidsen van diepgaande veranderingsprocessen

"Altijd al afgevraagd of het allemaal zin heeft, dat geploeter voor transitie? Derk Loorbach laat zien dat transitie vanzelf gaat, en niet zoals u denkt of wil. Juist loslaten geeft kracht: door transitiepatronen en -mechanismen te herkennen kunt u er op inspelen, er gebruik van maken en uw rol in de grote transitie van dit moment spelen. Zo introduceert Derk transitie en transitie management, geïllustreerd met voorbeelden uit domeinen als wijkontwikkeling, mobiliteit, voedsel en energie."



Spreker:
Derk Loorbach

Dag 2

24/09/2021

Antwerpen - Blue Gate/ The Beacon

Systemische innovatie en urban transition

Aan de hand van best practices en voorbeelden uit binnen- en buitenland gaan we in op vragen als:
Wat is de datatechnologie die slimme gebouwen en slimme stad met elkaar verbindt? Hoe leidt deze technologie tot andere processen en zelfs fysieke wijzigingen in de stad? Welke valkuilen dienen vermeden te worden, en hoe?

De masterclass behandelt de aankomende technologische, maatschappelijke, organisatorische en zakelijke verschuivingen als één systemische innovatie, en geeft concrete aanwijzingen hoe hier als betrokken bedrijf, beleidsmaker en burger mee om te gaan.



Spreker:
Pieter Ballon

Transitedenken en machtsdynamieken

Wanneer voelde u zich machtig of juist onmachtig? In deze module schetsen we het grotere kader van welke typen macht er zijn en de turbulentie die machtsverschuivingen binnen transitie genereren. Daarna hebben we aandacht voor uw eigen positie, rollen en mogelijkheden om macht uit te oefenen.



Spreker:
Marieke Verhagen



Dag 3 | 15/10/2021 Brussel - Ferme Abattoir

Complexiteit als uitdaging of de kunst van een goede samenwerking

Complexe megatrends zoals klimaatopwarming, bevolkingsgroei en economische ontwikkelingen zetten onze steden en open ruimtes onder druk. Deze sessie focust op het potentieel van multi-actor samenwerking, waarbij de transitie naar een meer duurzaam ruimtegebruik opgevat wordt als een adaptief en reflexief co-creatieproces tussen alle betrokkenen.



Spreker:
Marc Craps

Ruimte opschudden: aan de slag met de eigen transitiecassus

In deze sessie vormen de deelnemers leerruimtes waarin het eigen casuswerk wordt uitgelicht en voorzien van feedback. De leerruimtes worden ondersteund door een team van casusbegeleiders.



Spreker:
Jorn Verbeeck



Spreker:
Yves De Weerd



Spreker:
Dirk Van de Poel

Ruimte en transitie: the circular mind-shift in the construction-chain

De “circulariteitsgerichte” architectuur moet positieve of zelfs regeneratieve effecten hebben”, zegt Steven. Bij elke cyclus moeten we meerwaarde produceren: terugkeren naar gezonder materiaal van hogere kwaliteit, potentiële vervuiling omzetten in recycling van voedingsstoffen, water en energie besparen, mensen voeden en lokale banen creëren. Aan de hand van concrete voorbeelden maak je kennis met innovaties die leiden tot een circulaire of spiraalvormige stedenbouwkundige - en bouwsector. Denk bijvoorbeeld aan Robotic manufacturing en BIM die het ontwerp, de constructie en de demontage van geprefabriceerde elementen vergemakkelijken als roadmaps naar toekomstbestendige ontwikkelingen.



Spreker:
Steven Beckers (Engels)

Dag 4 | 29/10/2021 Brussel - Maison de la Poste

Transitiewerk in de praktijk

Hoe geef je nu handen en voeten aan al die opgedane transitiekennis zodat je er in de praktijk mee aan de slag kan? De uitdaging schuilt in de actie. Dat noemen we de zoektocht naar ‘actionable knowledge’ of ‘werkbare kennis’. Deze zoektocht zetten we op vanuit kennis-co-creatie en geven we vorm vanuit de praktijk van de deelnemers. Doorheen deze interactieve verkenning gaan we onder meer aan de slag met de toepassing van ‘value network mapping’ om transitiekennis bruikbaar te maken in de praktijk.



Spreker:
Yves De Weerd



Spreker:
Dirk Van de Poel

Transitiedenken: transitie en governance

In deze sessie laat John Grin ons kennismaken met RIO, Reflexief Interactief Ontwerp. Een ontwerpgerichte benadering die vertrekt van het idee dat systeeminnovatie kan geanticipeerd en gefaciliteerd worden. Aan de hand van twee cases, het Rondeel, en Amsterdamse experimenten in het Kennisactieprogramma Water, laat hij zien hoe dat werkt.



Spreker:
Prof. dr. John Grin



Dag 5 | 19/11/2021 Gent - WATT factory

Sleutelkwesaties voor ruimtelijk beleid

We staan stil bij het socio-technisch regime dat de ruimtelijke ontwikkeling van Vlaanderen bepaalt. We analyseren hoe het historisch gegroeide huisvestingsbeleid zijn weerslag heeft gekregen in de Vlaamse bestemmingsplanning en het ruimtelijke beleid. De erfenissen in het verleden leiden tot pad-afhankelijke ontwikkelingen en een niet duurzame lock-in. We bekijken ook hoe en waarom dit ruimtelijk socio-technisch regime steeds meer in crisis geraakt en waar de kiemen liggen voor een transitie.



Spreker:
Prof. Dr. Ir-Arch. Tom Coppens

Leren van transities: reflexieve monitoring

Transitieopgaven zitten vol onverwachte obstakels en kansen, zelfs onzekerheid en controverse. Wat echt belangrijk is, wordt vaak pas tijdens het proces duidelijk. Hoe kun je zo iets dan monitoren? Klassieke monitoring met meten en afrekenen zal niet gaan – dat staat haaks op transities. In deze sessie introduceert Karlijn Schipper reflexieve monitoring, een tool die gebaseerd is op leren en bijsturen in uw eigen transitiecontext.



Spreker:
Karlijn Schipper



Dag 6 | 03/12/2021 Antwerpen - Havenhuis

Ruimte opschudden: de choreografie van ruimte

Deze workshop zorgt voor een atypische benadering van onze eigen invulling van ruimte. Het stelt ons in staat ruimtelijke grenzen te voelen en uit te dagen. Een korte ervaring waarin we ruimte opschudden en verruimen vanuit de kijk van een choreografe.



Choreografe:
Kiki Vervloessem

Leren van transities: persoonlijke feedback



Spreker:
Jan Rotmans

Open lezing: je eigen transitiepad vormgeven

“U heeft geluk dat u in deze tijd leeft. Dat u onderdeel uitmaakt van deze kantelperiode.” Jan Rotmans onderzoekt niet alleen de kanteling van de samenleving maar speelt daar ook een actieve rol in. In deze open lezing daagt hij u uit dat ook te doen: een eigen transitiepad uit te stippelen. Want alleen met deelname van friskijkers en dwarsdenkers uit allerlei hoeken van de maatschappij (bouw, energie, financiële sector, onderwijs, etc.) kunnen we samen dat kantelpunt bereiken.



Spreker:
Jan Rotmans

Onze sprekers.



Dirk Van de Poel
Bopro

Dirk Van de Poel werkt als zelfstandig 'senior expert' voor Bopro inzake transitiesturing. Hij is opgeleid als trainer in System Thinking en gezondheidsagogiek en als transitie-manager aan de Erasmusuniversiteit Rotterdam - DRIFT. Hij beschikt over de specifieke kennis en praktijkervaring bij het ondersteunen van complexe (ruimtelijke) processen.



Peter Garré
Bopro

Peter Garré is managing director van Bopro, actief in het werkveld 'ruimte', geëvolueerd van een op efficiëntie gerichte procesbegeleider naar een geïntegreerde initiator en facilitator van duurzaamheids- en digitale transitie binnen deze context.



Derk Loorbach
DRIFT

Derk Loorbach is hoogleraar sociaal-economische transitie en directeur van DRIFT. Hij is al twintig jaar activist, onderzoeker, adviseur en leerling in transitie naar duurzame toekomsten. Hij is een van de grondleggers van de transitie-management-aanpak als een nieuwe manier van governance voor duurzame ontwikkeling, met meer dan honderd publicaties in dit vakgebied op zijn naam. Als actie-onderzoeker is hij betrokken bij vele transitie-processen in de bestuurs- en zakenwereld, het publieke domein en in de wetenschap."



Marieke Verhagen
DRIFT

Marieke Verhagen werkt als adviseur en coördinator educatie & netwerken bij DRIFT. Ze is gedreven om mensen te laten ervaren dat we deze wereld anders kunnen organiseren dan we nu doen. Zij laat daarom graag mensen met diverse achtergronden contact maken met elkaar, met complexiteit en met de kracht van paradoxen. Marieke werkt op projecten over leren in netwerken en zelforganisatie & leiderschap. Verder heeft ze ervaring met impactmetingen binnen complexe systemen, economische- en bedrijfstransities en begeleiding van transitiearena's."



Pieter Ballon
VUB

Pieter Ballon is professor aan de VUB en directeur bij imec, het Vlaamse digitale innovatie-instituut. Hij is expert in business model innovatie in de sectoren van slimme media en slimme steden. Hij is auteur van 'Smart Cities: Hoe technologie onze steden leefbaar houdt en slimmer maakt' en 'De Stad is een Boek'.



Marc Craps
KU Leuven

Marc Craps (PhD Organisatiepsychologie) is hoofddocent aan de KU Leuven, campus Brussel. Zijn onderzoek aan het Centrum voor Duurzaam Ondernemen van de Faculteit Economie en Management, focust op de kwaliteit van samenwerking tussen meerdere maatschappelijke actoren, voor een adequate omgang met de complexe uitdagingen van duurzaamheid.



Tom Coppens
Universiteit Antwerpen

Prof. Dr. Ir-Arch. Tom Coppens is hoogleraar ruimtelijke planning en stedenbouw aan de universiteit Antwerpen.



Kiki Vervloessem
Opera Ballet Vlaanderen

Kiki Vervloessem is choreografe en adjunct algemeen directeur bij Opera Ballet Vlaanderen. Zij ademt dans uit. Naast het dansen volgde Kiki filosofie en culturele studies in Leuven.



Jorn Verbeeck
Global Covenant of Mayors

Jorn Verbeeck werkt als head of Research & Innovation voor de Global Covenant of Mayors, waarbij hij de meer dan 10.000 steden ondersteunt in de transitie naar klimaat-neutrale, veerkrachtige steden. Hij legde mee de basis voor Vlaanderen Circulair, wat op het World Economic Forum beloond werd met de Circulars Award. Als directeur van de Dienst Milieu & Klimaat werd hij met de stad Gent runner-up van de European Green Capital Award.



Steven Beckers
Bopro

Steven Beckers is circulair-economie expert bij Bopro en leidt als geaccrediteerd cradle-tot-cradle architect het adviesbureau Lateral Thinking Factory. Hij is uitgegroeid tot één van de belangrijkste voorstanders van circulaire economie en een voorloper van de stadslandbouw in België. Hij is oprichter van BIGH (Building Integrated Greenhouses) en startte in 2018 de eerste aquaponische stadsboerderij op de daken van het slachthuis van Anderlecht.



Yves De Weerd
VITO

Yves De Weerd is transitie-socioloog en werkt bij de VITO als onderzoekscoördinator Duurzaamheidstransities. Hij gebruikt het transitiedenken als kader om sociaalwetenschappelijke perspectieven, planning, beleid, sociale innovatie en technologie samen te brengen om de transitie naar duurzaamheid te versnellen. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar co-creatie, actiegericht leerprocessen en systemische benaderingen. Steden ziet hij daarbij als uitgelezen plekken om daarmee aan de slag te gaan.



John Grin
Universiteit van Amsterdam

Prof. dr. John Grin is hoogleraar beleidswetenschappen en systeem-innovatie aan de Universiteit van Amsterdam, en medeoprichter van het Kennisnetwerk Systeeminnovaties en Transities (KSI). Hij werkt vanuit een interdisciplinaire onderzoeksaanpak, puttend uit o.a. politicologie, wetenschap, technologie- en innovatie-studies, sociologie en geschiedenis. Daarnaast heeft hij een grote interesse in beleidsanalyse en ontwerp, beleidsimplementatie, leren over beleid, en democratische governance."



Karlijn Schipper
DRIFT

Karlijn Schipper werkt sinds 2016 bij DRIFT als actie-onderzoeker en adviseur. Haar interesses liggen op het gebied van inclusieve stedelijke verandering en rechtvaardige transitie. Door die lens bekijkt ze een breed scala aan onderwerpen zoals innovatie, gezondheidszorg, huisvesting en klimaatadaptatie. Het bouwen van 'communities of practice' rondom reflexieve monitoring loopt als rode draad door haar projecten."



Prof. dr. ir. Jan Rotmans
Erasmus Universiteit Rotterdam

Prof. dr. ir. Jan Rotmans is een scientist, een gepassioneerde en rebelse wetenschapper die in de praktijk betrokken is bij het versnellen van transitie en duurzaamheid. Zowel nationaal als internationaal is hij een autoriteit op het gebied, met hierover meer dan 200 publicaties en 27 boeken op zijn naam. Door het oprichten van ICIS, Urgenda, DRIFT, Nederland Kantelt en het mede oprichten van Zorgeloos, wil hij de transitie versnellen."



Locaties.



Maison de la Poste
Brussel

Maison de la Poste (Tour & Taxis) is met zijn iconische historische architectuur en 15 inspirerende erfgoed-evenementenzalen, een van de meest uitzonderlijke ontmoetingsruimtes van Brussel.



WATT Factory
Gent

WATT Factory was ooit een textielfabriek met de naam Fiévé. Nu huisvest het privékantoren en coworking spaces voor bedrijven en ondernemers met een passie voor technologie & duurzaamheid.



The Beacon
Antwerpen

The Beacon is een innovatiegemeenschap die techbedrijven, onderzoek, vaardigheden, innovatieactoren en burgers samenbrengt om samen te werken aan slimme oplossingen om deze wereld leefbaar en duurzaam te houden.



Ferme Abattoir
Brussel

BIGH's eerste stadsboerderij is gebouwd op het dak van de Foodmet markthal op de historische Abattoir site in het hart van Brussel is meteen ook de grootste (met zo'n 4000m²) stadsboerderij in Europa gesitueerd op het dak van een gebouw.



Havenhuis
Antwerpen

In dit hippe gebouw - een monumentaal ontwerp van het befaamde architectenbureau Zaha Hadid - met wortels in het verleden en blik op de toekomst, verwelkomen wij u graag.

Een bijzondere samenwerking.

De Masterclass Ruimte in Transitie is een co-productie van Bopro Academy verbonden aan Bopro NV (BE) en het transitie-instituut Drift, verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (NL). Onze samenwerking vindt zich in een gedeeld maatschappelijk belang om duurzame transities te versnellen en hiertoe de nodige capaciteit op te bouwen. Beide partners zetten hun expertise en netwerk in om van deze opleiding een toonaangevend initiatief te maken.





De masterclass in een notendop

- 6 deep dive transitie sessies
- 14 toonaangevende sprekers
- 5 inspirerende locaties

Inschrijven.

Deze **6-daagse masterclass** vindt plaats op spraakmakende trainingslocaties in Vlaanderen (Antwerpen, Brussel, Gent) op volgende dagen: 10/09/2021; 24/09/2021; 15/10/2021; 29/10/2021; 19/11/2021; 03/12/2021

Bij voorkeur vindt deze masterclass plaats in fysieke vorm. Rekening houdende met de evolutie van de coronamaatregelen voorzien we de mogelijkheid van blended learning.

De deelnameprijs voor deze 6-daagse masterclass bedraagt **€ 2.960,-** (excl BTW).

Inschrijven via website:

boproacademy.bopro.be/opleidingen/ruimte-in-transitie

Contactpersoon.



Dirk Van de Poel

Transitiemanager Senior Expert Bopro nv

+32 499 593 988

dirk.vandepoel@bopro.be